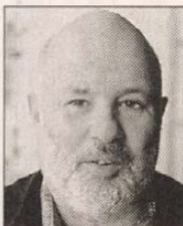

MONDOM A MAGAMÉT

Hírek február 13-án

Eörsi István

A berlini Tageszeitung február 13-i számának kilencedik és tizedik oldalán szereplő tudósítások egymást felerősítve elkészerítő képet adnak világunkról. Magyar szenzáció nem szerepel köz-

tük: a világ tragédia- és tragikomédia-gyűjteményét mi csak harmadrendű bohózatokkal gazdagítjuk, és még örülnünk is kell ennek.

Washingtonból jelentik, hogy Virginia államban előző nap szabadon bocsátottak egy ifj. Earl Washington nevezetű fekete urat, akit 1984-ben ítélték halálra erőszakot és gyilkosság vádjával. Noha az áldozat ágyneműjén talált spermiumok vizsgálata négy év múlva bebizonyította ártatlanságát, kilenc és fél évet kellett halálos zárkán lehúznia. Ráadásul leültettek vele csaknem tizennyolc évet, amiért 1983-ban részt vett egy rablótámadásban. Erre hivatkozva Virginia állam nem kér bocsánatot áldozatától, sőt szabadulása után kényszerlakhelyet jelölt ki neki, utazásait engedélyhez köti, hogy

panaszával ne léphessen a nyilvánosság elé. A hetvenes évek közepe óta, amióta a szövetségi törvényhozás ismét bevezette a halálbüntetést, Virginia államban 95 halálra ítéletről derült ki utólag, hogy ártatlan. Ennek ellenére a virginiai parlament illetékes bizottsága egyhangúan a halálbüntetés fenntartása mellett döntött.

E rémtörténet alá két tudósítást nyomtattak. Az egyik arról ad hírt, hogy Izrael befagyasztotta a palesztinoknak járó pénzeket, és nem engedi át területére Gázából és Nyugat-Jordániából a palesztin dolgozókat. Powell amerikai külügyminiszter figyelmeztette Izraelt, hogy e rendszabályok nem szolgálják a biztonságát: az elkeseredett nép elsöpörheti a palesztin hatóságokat és akkor kitör az anarchia. A Világbank igazgatója is fel-emelte intő ujját: tavaly szeptemberben a palesztinoknak csak 21,5 százaléka költött kevesebbet napi két dollárnál; idén február elején már 40 százalékra nőtt e nyomoroncok száma. A most megválasz-

tott miniszterelnök hajlandó segíteni a palesztinokon, de csak ha előbb lemondanak az erőszakról. Nyilván azon a nézetten van, hogy egy népet úgy lehet leszoktatni terrorista hajlandóságairól, ha előbb leszoktatják a munkáról és az evésről is.

A másik tudósítás Splitbe kalauzol. Több mint százezer horvát nacionalista követelte itt őrjöngve, hogy se Hágában, se Fiumében ne emeljenek vádat egy tábornok ellen, aki tíz évvel ezelőtt negyven szerb polgári lakost gyilkoltatott le. Ez a hír nem lep meg. 1942-ben az újvidéki szerbek és zsidók ezreinek magyar gyilkosai is jó hazafiak voltak, ezért nem esett bántódásuk. A szerb honfiak a horvátok gyilkosait tekintik hősöknek, a horvát honfiak a szerbek gyilkosait. A kelet-európai nacionalizmus mindmáig a két világháború közti fasisztoid örületből meríti csőcselék pátoszát.

Egy kurta hír arról számol be, hogy beperelték a világ legnagyobb komputer-konzernjét, az IBM-et, mert egyik leány-

vállalata zsidók elfogására alkalmas készülékeket adott el a nácioknak, merő profitéhségből. A tizedik oldalon rövid hír tudatja, hogy iszlám harcosok az algériai Medea város közelében egy nyomortanya 30 lakója közül lemészároltak 13 gyereket, 8 nőt és 6 férfit. Miért? Ki tudja? Már nem is kérni senki. Két nagyobb számoló pedig ázsiai és afrikai öldöklésekkel foglalkozik. Menekültügyi szervezetek szerint a Guinea délnyugati fertályán lejátszódó iszonyat jelenleg a világ legszörnyűbb humanitárius katasztrófája. Menekültek százezreit három hadsereg hajsolja és gyilkolássza: a guineai, a Sierra Leone-i és a libériai. A Sierra Leonéból és Libériából Guineába kergetett több mint félmillió ember hazamenne, de Guinea belseje felé kényszerítik őket, ahol az angol és francia harci helikopterekkel ellátott államelnök parancsára e célből toborzott milicisták a fák ágaira tűzik fejüket.

Afganisztánban a másik tudósítás tanúsága szerint sátrakat, takarókat, vizet jut-

tattak el a Herat város közelében rekedt 80 000 menekülthöz. Az utolsó tíz napban ugyanis 480-an fagytak meg ott, köztük 220 gyerek. Az éhség, a háború és a hiperfundamentalista talibánok kegyetlensége tavaly szeptember óta további 170 000 embert kergetett át Pakisztánba. Közülük mintegy 80 000-en plasztiksátrakban táboroznak, nyílt mezőn, az iszonyatos hidegben. Pakisztánban jelenleg kétmilliókétszázezer polgárháborús menekült tartózkodik. Ha nem juttatnak nekik nyárig 176 000 tonna gabonát, akkor az ENSZ számításai szerint e sokaság fele éhen hal.

Ezt egyetlen újságban olvastam, két oldalon. A globalizáció azon alapul, hogy glóbuszunk ragyogása és nyomorúságai egységes rendszert alkotnak. Roppant fejlődéssel kecsegtető gazdasági kényszere tehát csak akkor korszerű, ha globális felelősséggel párosul. Kicsoda vagy micsoda tudja rákényszeríteni a világ valódi urait arra, hogy felfogják ezt az egyszerű igazságot? Pontosabban: hogy ne tudjanak kitérni előle? Égbekiáltóan egyszerű ez a kérdés, de nem jósolok civilizációnknak ragyogó jövőt, ha nem érkeznek rá belátható időn belül továbbgondolásra készítő válaszok.